

1.0 UTANGULIZI

Mheshimiwa Spika, awali ya yote natanguliza shukrani zangu kwa Mwenyezi Mungu Subhana wa Taala kwa kunijalia afya njema na kunipa fursa ya kusimama mbele ya bunge lako siku ya leo.

Mheshimiwa Spika, napenda kuishukuru familia yangu kwa dua na upendo mkubwa wanaonionyesha ili niweze kufanya majukumu yangu.

Mheshimiwa Spika, kipekee kabisa napenda kutoa shukrani za dhati kwa Kiongozi wa Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni Mh.Freeman Aikael Mbowe kwa kuiteua kuwa Msemaji wa Kambi ya Upinzani pamoja na Naibu wangu Mhe Peter Lijualikali kwa Wizara hii ya Maji na Umwagiliaji. Napenda tu kumuahidi kuwa tutafanya kazi kwa juhudi na maarifa.

Mheshimiwa Spika, vilevile, nitoe pongezi kwa uongozi wote wa CUF, wanachama na wananchi wa Mchinga kwa kuniamini na kunipa kura nyingi za kishindo zilizomwangusha chali mgombea wa CCM. Nawashukuru na nina wapenda sana.

2.0 SEKTA YA MAJI KWA UJUMLA WAKE

Mheshimiwa Spika, Sera ya Maji ya mwaka 2002 imeweka mfumo madhubuti na endelevu wa kuendeleza na kusimamia kikamilifu rasilimali za maji ikiwa ni pamoja na:-

- I. Kuandaa na kutekeleza taratibu za kisheria katika kutekeleza Sera hii.

- II. Kushirikisha walengwa wa huduma za maji katika kubuni, kupanga, kujenga, kuendesha, kufanya matengenezo ya miradi ya maji na kuchangia gharama za utoaji wa huduma yamaji.
- III. Kutatua matatizo ya maji katika sekta za kijamii na kiuchumi.

Mheshimiwa Spika, katika utekelezaji wa Sera hiyo ni pamoja na kulipatia ufumbuzi tatizo la upatikanaji maji, Serikali imeweka malengo mbalimbali ya Kitaifa ya kuwapatia wananchi huduma ya maji kama ifuatavyo:-

a) Katika Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini; lengo la Serikali ilikuwa ni kuwahudumia wananchi wa Vijijini kupata maji kwa asilimia 65 na wananchi wa Mijini kwa asilimia 90 ifikapo mwaka 2010.

b) Katika Malengo ya Milenia ya mpaka kufikia mwaka 2015, serikali ilikuwa na lengo kuwapatia wananchi wa vijijini huduma ya maji safi na salama kwa asilimia 74.

c) Katika Dira ya Maendeleo ya Taifa ya hadi mwaka 2025, lengo la serikali ni kuwapatia wananchi huduma ya maji kwa asilimia 90.

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa taarifa ya asasi ya **Twaweza**, kuhusu Utafiti wa *Sauti za Wananchi*, Oktoba-Desemba 2012. Inaonesha kuwa Upatikanaji wa maji safi unaonekana kuwa tatizo kubwa, kutokana na takwimu hizi, karibu theluthi moja (30%) ya Watanzania wanaliweka tatizo la kukosekana kwa maji safi na salama kuwa ni moja ya

matatizo matatu makubwa zaidi yanayoikabili nchi leo. Uwiano ni wa juu kidogo kwa wakazi wa vijijini (33%) kuliko wakazi wa mijini (26%). Matatizo mengine makubwa ya utoaji huduma yaliyotajwa na Watanzania wengi ni pamoja na huduma za afya (30%) na elimu (24%). Kambi Rasmi ya Upinzani inapenda kuelewa kwa sasa takwimu zinasomekaje? Kwani ni ukweli kwamba fedha nyingi zinawekezwa katika sekta hii lakini matokeo yake hayalingani na fedha zinazowekezwa.

Mheshimiwa Spika, taarifa hiyo inaonesha kuwa, hata wale ambao wanamudu kupata maji ya kunywa kutoka vyanzo safi na salama wanakabiliwa na changamoto ya kupata huduma hiyo kila siku. Zaidi ya Watanzania watatu kati ya wanne (76%) wanakiri kuwepo kwa changamoto za aina balimbali za upatikanaji wa maji.

Mheshimiwa Spika, changamoto kubwa inayotajwa na idadi kubwa ya wakazi mijini na vijijini ni umbali wa kuvifikia vyanzo vya maji. Hata hivyo hili linaonekana kuwa ni tatizo zaidi kwa maeneo ya vijijini. Changamoto kuhusiana na utoaji huduma wa vyanzo vya maji ziko katika maeneo ya mijini na vijijini, kama zilivyo changamoto zinazohusiana na uhaba wa vyanzo vya maji (miundombinu). Gharama ya maji pia imetajwa kuwa changamoto zaidi kwa wakazi wa mijini.

3.0 MAJI NA MABADILIKO YA TABIA NCHI

Mheshimiwa Spika, Dunia kwa sasa imeingia katika mjadala mkubwa wa kukabiliana na tatizo la mabadiliko ya tabia

nchi. Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inaona kuwa ni lazima kama Taifa kuliwekea mkazo suala la mabadiliko ya tabia nchi na jinsi ambavyo yanaweza kuwa na athari kubwa katika upatikanaji wa huduma ya maji nchini.

Mheshimiwa Spika, Tanzania ni miongoni mwa nchi masikini duniani, na tafiti zinaonesha kuwa nchi masikini zitaendelea kuathirika kwa kiasi kikubwa na athari zinazotokana na mabadiliko ya ya tabia nchi. Athari za mabadiliko ya tabia nchi ni kama vile mafuriko, ukame, pepo kali, uchafu katika maji ikiwa ni pamoja na maji kuwa ya chumvi¹.

Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha hivi karibuni tumeshuhudia mafuriko yaliyotokana na mvua kubwa, wakati mwingine maeneo mengine kuathirika na ukame jambo ambalo linaathiri upatikanaji wa maji safi na salama. Hali hiyo ni mbaya zaidi ikiwa vyanzo vya maji havijawekewa miundombinu ya kuzuia kuathirika mabadiliko ya hali hiyo.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inaitaka serikali pamoja na mambo mengine iweke bayana mkakati wa namna ya kukabiliiana na tatizo la mabadiliko ya tabia ya nchi na upatikanaji wa maji safi na salama. Suluhisho la kudumu ni kuboresha miundombinu ya maji na kuhakikisha kuwa wananchi wanapata maji safi na salama ili kupunguza athari zitakazotokana na mabadiliko ya tabia nchi.

¹ <http://www.wateraid.org/policy-practice-and-advocacy/climate-change>

4.0 ONGEZEKO LA WATU NA HUDUMA YA MAJI

Mheshimiwa Spika, idadi ya watu katika nchi yetu inakadiriwa kufikia takribani milioni 50 kwa sasa lakini takwimu zinaonesha kuwa zaidi ya nusu ya idadi hiyo ya watu hawapati maji safi na salama.

Mheshimiwa Spika, hali ya ukosefu wa maji inaathiri huduma nyingine muhimu kwa binadamu ikiwemo huduma za usafi wa vyoo. Katika ukuaji wa idadi ya watu ndani ya nchi yetu ni asilimia kumi na tano (15%) pekee ambao wanaweza kupata huduma ya vyoo safi.

Mheshimiwa Spika, aidha takwimu zinaonesha kuwa hata katika baadhi ya Miji nchini wanawake na watoto hutumia siku takribani 2 kupata maji safi na salama na maeneo mengine hasa ya Vijijini inawachukua mpaka siku 7 kupata huduma hiyo ikiwemo kutembea umbali mrefu kufuata huduma hiyo. Mfano hai ni jimbo langu la Mchinga ambapo wananchi wangu wa Kata ya Kilolambwani, Mipingo na kijiji cha Makumba wanatembea zaidi ya kilometa 6 mpaka 12 kutafuta maji.

Mheshimiwa Spika, halikadhalika kutokana na changamoto ya ongezeko la watu, miundombinu inayokidhi mahitaji ya maji haitoshelezi. Maeneo mengi nchini, wananchi hawapati maji kwa sababu ya ongezeko la watu. Mfano, halmashauri ya Wilaya ya Hai inakuwa kwa kasi sana na miundombinu ya usambazaji maji haikidhi haja kabisa. Maji yanatoka mara moja kwa wiki tena nyakati za usiku mwingi ili tu watu wachache waweze kupata maji. Hali hii sio ya kufumbia macho kabisa.

Mheshimiwa Spika, pamoja na hayo mapungufu haya katika sekta ya huduma za maji yanaathiri moja kwa moja afya za wananchi ikiwemo afya za watoto walio chini ya miaka mitano ambapo takwimu zinaonesha kuwa idadi ya watoto takribani 4000 hufariki kila mwaka kutokana na magonjwa yanayotokanayo na ukosefu wa maji safi kama vile kuhara pamoja na magonjwa mengine yanayotokana na uchafuzi wa mazingira.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani imeshtushwa sana na takwimu hizi ambazo si nzuri sana kwa taswira ya nchi yetu. Ni vema serikali ikatoa kauli hapa Bungeni kuhusiana na hali na namna ya kupunguza tatizo la ukosefu wa maji nchini.

Aidha, Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa taarifa ya utafiti iliyotolewa na taasisi ya Twaweza inaonesha kwamba; wananchi inawachukua wastani wa karibu saa moja (dakika 57) kupata maji ya kunywa kutoka kilipo chanzo cha maji cha umma mpaka kwenye makazi yao - hii ni mara mbili ya lengo rasmi la muda uliopangwa na Serikali wa dakika 30 kukamilisha uchoaji maji na kuyafikisha nyumbani. Kwa kawaida igharimu takribani nusu ya muda huu (dakika 24) kusubiri katika foleni kwenye chanzo cha maji. Muda wa kusubiri unaweza kuwa zaidi ya mara tatu (dakika 79) kipindi cha uhaba wa maji².

5.0 AZIMIO LA MAJI -SIASA NI MAJI

Mheshimiwa Spika, Maji ni sekta muhimu inayogusa maendeleo ya kila sekta ya nchi hii. Bila maji hakuna Uhai,

² Twaweza, sauti za wananchi muhtasari Na. 10. Toleo la April

bila maji hakuna viwanda, bila maji hakuna kilimo, bila maji hakuna afya, bila maji hakuna kura. Nasema hakuna kura kwa sababu, ilani za vyama vyetu vyote vilizungumzia suala la maji, naamini wabunge wengi katika bunge lako hili wanamatatizo makubwa ya maji katika majimbo yao na wamewaahidi wananchi kutafuta ufumbuzi wa matatizo hayo.

Mheshimiwa Spika, nchi yetu ina kiwango kikubwa cha rasilimaji maji Tukirejea katika historia tutakumbuka Baba wa Taifa Hayati Mwalimu Julius Nyerere Mwezi May, 1972 akiwa mkoani Iringa alikuja na Azimio la kuinua kilimo na azimio hilo lilikuwa na kauli mbiu ya kuwa “**Siasa ni Kilimo**” Azimio hilo lilitambua Kilimo kama msingi mkuu wa uchumi wa nchi au uti wa mgongo wa Taifa.

Mheshimiwa Spika, katika karne hii kwa umuhimu wake maji yanageuka kuwa siasa kwa kuwa kila jambo linalogusa maendeleo ya nchi ni lazima maji yahusike. Jambo la kusikitisha ni kuwa maji haya yanapungua kila siku na uhitaji wake unaenda ukiongezeka. Japo takwimu zinaonyesha mahitaji ya maji kwa kila Mtanzania kwa sasa ni wastani wa mita za uzajo **1,952** na kiasi hicho kinatarajiwa kupungua hadi kufikia **mita za ujazo 883** mwaka 2035³. Mpaka sasa kiwango cha chini cha Kimataifa ni mita za **ujazo 1,700**. Hii inaonyesha miaka michache tu ijayo tutakuwa na uhaba mkubwa wa maji na sina hakika kama serikali imejipanga kukabiliana na hali hiyo.

³ Hotuba ya Bajeti Wizara ya Maji 2014/15

Mheshimiwa Spika, Umuhimu wa matumizi ya maji umeyafanya maji kuwa rasilimali muhimu zaidi na ukosefu wake unapelekea migogoro mikubwa katika sekta mbalimbali ikiwemo migogoro ya kisiasa na ile ya kijamii. Historia imeonyesha hivyo, Mfano; katika Jimbo la Simanjiro kumekuwepo kwa migogoro mikubwa ya maji baina ya wafugaji wenyewe. Hii ni kutokana na mifugo kutaka maji na binadamu kutaka maji. Makao makuu ya wilaya Orkesumet kuna migogoro mingi ya maji. Vijiji vya Lengasiti, Olchoro, Kitwai, Lemmo, Lendana n.k ni vijiji vyenye migogoro mikubwa ya maji hususani kuanzia mwezi wa tisa mpaka wa kumi na moja huwa hapakaliki kwa kutokana na uhaba wa maji. Pia, mtakumbuka mgogoro wa mpaka kwenye Ziwa Tanganyika kati ya Malawi na nchi yetu au migogoro inayoendelea nchini Yemen n.k Kupungua kwa maji au kuongezeka kwa hitaji la maji kunayafanya maji kuwa bidhaa ya **“pekee”** kabisa kama ilivyo bidhaa ya mafuta na gesi.

Mheshimiwa Spika, Mnamo karne ya 20 dunia iliingia katika mgogoro mkubwa kwa sababu ya uhaba wa mafuta, lakini leo hii karne ya 21 dunia inanza kuingia katika migogoro mikubwa ya maji. Katika diplomasia ya kimataifa maji yanajadiliwa kama haki ya binadamu na sharti la amani. **(Human rights and pre-requisite for peace)** Hii ni kwa mujibu wa ripoti ya Dunia ya Ulinzi wa Maji ya Mwaka 2012 Global Water Security ambayo imeelezea kwa undani zaidi kuhusu uhaba wa maji na tishio la kutokea kwa vita au migogoro baina ya nchi kwa nchi, au ndani ya nchi kutokana na uhaba wa maji.

Mheshimiwa Spika, Serikali sasa haina budi kuanza kuandaa mipango ya muda mrefu ya kukabiliana na tatizo kubwa la maji linaloinyemelea taifa na dunia kwa ujumla na kuanza kujiandaa kwa athari zozote za kidiplomasia, mabadiliko ya hali ya nchi pamoja na kuanza kuimarisha miundombinu ya uhifadhi maji kwa ajili ya siku za usoni.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inaitaka serikali kulieleza bunge hili kuwa imejipanga vipi kuhakikisha inakabiliana na tatizo hili la maji kwa miaka ya mbeleni?

6.0 UPATIKANAJI NA HUDUMA YA USAMBAZAJI WA MAJI NCHINI NI JANGA KWA WANANCHI

Mheshimiwa Spika, upatikanaji na usambazaji wa maji nchini ni janga linaloikabili nchi hii kwa sasa. Hii ni kutokana na uzembe wa serikali kukosa mikakati madhubuti ya kukabiliana na changamoto za kutunza vyanzo vya maji na usambazaji wa huduma hii. Serikali hii ya Chama Cha Mapinduzi ni serikali yenye maajabu ya kipekee kabisa na pengine inaweza kuingizwa kwenye kitabu cha maajabu ya dunia (Guinness Book of World Record). Nayasema haya kwa sababu serikali hii imekuwa ikitangaza kuwa usambazaji wa huduma ya maji safi na salama vijijini ilifikia asilimia 57.8 Mwezi Desemba Mwaka 2012, lakini ghafla Mwezi June, 2013 ikiwa ni miezi 6 tu baadae ilitoa tamko kukiri kuwa asilimia 40 tu ya wananchi vijijini ndiyo waliokuwa wananufaika na huduma ya maji safi na salama vijijini. Ukosefu wa takwimu sahihi unaonyesha dhahiri hakuna nia ya dhati ya kutatua tatizo hili.

Mheshimiwa Spika, zaidi ya nusu ya wataanzania hawapati maji safi na salama. Hivyo wananchi wengi wanapata magonjwa ya mlipuko au wako katika hatari ya kupata magonjwa hayo ikiwemo kuhara na homa za matumbo kwa kuwa hawapati maji safi na salama. Takwimu zinaonyesha takribani watoto 20,000 hufa kila mwaka kwa ukosefu wa maji safi na salama ya kunywa. Kwa mantiki hiyo kuna kila sababu ya kutangaza kuwa tatizo la maji nchini Tanzania ni janga la kitaifa.

Mheshimiwa Spika, Ni wazi kabisa katika sekta iliyonufaika na misaada mingi ya kuboresha miundombinu yake kutoka kwa wahisani ni sekta hii ya maji. Lakini cha kushangaza misaada hii kutoka kwa wafadhili haijaleta tija iliyokusudiwa kwa kuwa fedha nyingi zinazotengwa zimekuwa zikiingizwa mifukoni mwa watu wachache na hivyo miradi mingi inakosa kukamilika, na pia miundo mbinu ya maji imekuwa ikijengwa kwa kiwango cha chini na haikidhi haja.

Mheshimiwa Spika, takribani asilimia 46 ya miradi ya maji iliyotengenezwa katika nchi hii haifanyi kazi. Serikali imekuwa ikipoteza fedha nyingi kwenye kutengeneza miradi ya maji iliyo chini ya kiwango ambayo kimsingi haina manufaa yoyote kwa walipa kodi wa nchi hii. Matokeo mabovu ya miradi ya maji nchini yamekwamisha malengo ya milenia kwa kuwa mpaka mwaka 2015 hatukuweza kufikia asilimia 65 ya usambazaji wa maji safi na salama vijijini na asilimia 90 kwa mijini kama tulivyokusudia. Kwa mantiki hiyo nchi hii ingekuwa ikiendeshwa na wenye maono basi Chama Cha Mapinduzi kilitakiwa kiwe kimejitoa kabisa katika siasa za taifa hili.

Mheshimiwa Spika,ni lazima sasa serikali ihakikishe inawabana watendaji katika sekta ya maji, kwa kuwa kumekuwa na malalamiko mengi kutoka kwa wananchi. Kama kuna msaada wowote au bajeti iliyotengwa kwa ajili ya kutengeneza miundombinu ya maji basi fedha hizo zisimamiwe kuhakikisha kuwa zinafanya kazi iliyokusudiwa. Ukaguzi wa miradi ifanywe kwa umakini ili kuepuka hujuma zinazofanyika hasa pale wahisani wanapotoa misaada. Na hata kama wahisani wametoa msaada serikali isikwepe kufanya wajibu wake.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inaitaka serikali kuhakikisha inakuwa na mfumo shirikishi ili kufanya wananchi kujisikia kuwa sehemu ya umiliki wa miradi hii. Hii itasaidia wananchi kuilinda miradi hiyo na kuchukua jukumu dhidi ya uharibifu wa mazingira unaosababisha vyanzo vya maji kukauka kabisa. Bila ushirikiano wa wananchi, serikali na mashirika ya misaada itakuwa ni vigumu kutengeneza miradi ya maji ambayo ni endelevu.

6.1. MRADI WA KUWAUNGANISHA WANANCHI NA HUDUMA ZA MAJI DAR ES SALAAM

Mheshimiwa Spika, hivi karibuni DAWASCO walianza kuwaunganishia wananchi wa Dar es Salaam maji hasa wale wanaohudumiwa na mabomba ya maji ya Ruvu Juu na Ruvu Chini. Huduma hiyo inawagusa wananchi wote ambao walikuwa na huduma hiyo lakini kutokana na sababu mbalimbali ikiwemo kuharibika kwa miundombinu na pia upungufu wa maji walikuwa hawana huduma za maji.

Mheshimiwa Spika, itakumbukwa kuwa kulikuwa na mradi wa awali uliokuwa unajulikana kama mradi wa mabomba ya mchina ambao ulilalamikiwa sana na wabunge wa Dar es Salaam akiwemo Mbunge wa Ubungo wakati huo Mheshimiwa John Mnyika. Suala kubwa lililokuwa linalalamikiwa ni pamoja na kusambazwa kwa mabomba hayo bila kuwa na maji hali iliyopelekea mabomba mengine kupasuka.

Mheshimiwa Spika, kwa sasa ili uunganishwe na maji ya DAWASCO katika Jiji la Dar es Salaam ni lazima kila mteja (wa zamani au mteja mpya) alipie kiasi cha shilingi laki 2 za kitanzania kwa DAWASCO.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inahoji uhalali wa DAWASCO kuwatoza wateja wote bila kujali kuwa ni wa zamani au wapya kiasi cha shilingi laki 2 ilihali ni wazi kuwa hali za wateja zinatofautiana. Aidha Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inahoja uhalali wa DAWASCO kuwatoza wateja wa zamani ambao walikuwa hawapati huduma ya maji awali kiasi hicho hicho cha fedha na wale ambao ni wateja wapya.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inazo taarifa kuwa baadhi ya maeneo ya Jiji la Dar es Salaam ambayo yameunganishwa na mradi wa sasa wa kusambaza maji ambao wateja wametoza shilingi laki mbili hayapati maji na au maji hupatikana kwa mgawo. Kambi Rasmi ya Upinzani inaona kuwa serikali inarudi kulekule kwenye mradi wa mabomba ya mchina. Tunaishauri serikali kuhakikisha

kuwa msukumo wa maji katika maeneo yenye miinuko unaongezwa ili kuhakikisha maeneo yote yanapata maji.

Mheshimiwa Spika, maeneo yanayoathirika na msukumo mdogo wa maji ni pamoja na maeneo ya Mbezi, Saranga, Kimara, Makuburi-Makoka, Tabata, Ubungo, Kibangu n.k. ni vema serikali ikawaelekeza DAWASCO kusambaza maji kulingana na jiografia na maeneo hayo.

6.2. MIGOGORO YA JUMUIYA ZA MAJI NA MAMLAKA ZA MAJI NCHINI

Mheshimiwa Spika, Jumuiya za Maji ni za muhimu sana pale ambapo huduma za mamlaka za maji hazijaweza kupeleka huduma katika baadhi ya maeneo nchini.

Mheshimiwa Spika, kumekuwa na migogoro mingi kati ya Jumuiya za Maji na mamlaka za maji katika maeneo mbalimbali nchi. Migogoro mingi ni migogoro ya ndani ya Jumuiya zenyewe na mingine ni kati ya Jumuiya na Mamlaka za maji.

Mheshimiwa Spika, Kambi ya Upinzani inazo taarifa za migogoro ya Jumuiya ya Maji ya Goba katika Jimbo la Kibamba ambao umekuwa wa muda mrefu ikihusisha masuala ya ndani pamoja na mgogoro wa namna wanavyosambaza maji kwa wateja. Kwa kuwa Jumuiya hii sasa inahudumia watu wengi na mtandao wao ni hafifu pamoja na migogoro ya ndani, Kambi Rasmi ya Upinzani inaishauri serikali kuhakikisha kuwa DAWASCO inauchukua mradi huu ili kuongeza mtandao wa maji pamoja kuondoa migogoro ya maji iliyopo maeneo hayo.

Mheshimiwa Spika, Aidha kumekuwa na mgogoro kati ya DAWASCO na Jumuiya ya Mradi wa Maji wa Kwembe ambapo kwa sasa DAWASCO imeamua kuuchukua mradi wa Jumuiya na kuanza kusambaza huduma ya maji kwa wananchi. Izingatiwe kuwa kumekuwa na malalamiko ya muda mrefu ya wateja wa Jumuiya ya Kwembe ikiwa ni pamoja na malalamiko ya kuuziwa maji kwa bei ghali huku wakijua kuwa Jumuiya inauziwa maji hayo hayo na DAWASCO kwa bei ya chini.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inaunga mkono Mamlaka za serikali kuchukua jukumu la kuendesha miradi ya Jumuiya ambazo zinakumbwa na migogoro ya mara kwa mara na inapendekeza kwa serikali kuhakikisha kuwa inamaliza migogoro hiyo ambayo imekuwa inawaathiri wananchi wetu.

Mheshimiwa Spika, Aidha Kambi rasmi ya Upinzani inaitaka serikali kuhakikisha kuwa inaingilia kati kusuluhisha migogoro ya Jumuiya za maji ili isiathiri wananchi ambao wanahudumiwa na Jumuiya hizo nchini.

7.0 PROGRAMU YA MAENDELEO YA SEKTA YA MAJI:

Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya sekta ya maji (Water Sector Development Programme-WSDP) ilianza rasmi kutekelezwa nchi nzima Julai, 2007, unafadhiliwa kwa pamoja kati ya Serikali kwa kushirikiana na Benki ya Dunia, Africa Development Bank pamoja na washirika wengine wa maendeleo. Mradi huo utaendelea hadi mwaka 2025 ila unatekelezwa kwa awamu ya miaka mitano mitano,

awamu ya kwanza ilianza mwezi Julai, 2007 hadi Juni, 2014.

Mheshimiwa Spika, Akaunti kuu ya Mradi iliyoko Hazina inayotunza na kutoa fedha za programu hii imekuwa ikitoa fedha za utekelezaji kwa wizara ya Maji na Umwagiliaji, Mamlaka za Serikali za Mitaa, kwenda wizara ya kilimo-matokeo makubwa sasa. Hii yote maana yake ni kwamba fedha za program zinaweza kutumika kwa miradi ambayo haina uhusiano wa moja kwa moja na upatikanaji wa maji safi na salama kwa ajili ya wananchi wa mijini na vijijini.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzania inaitaka Serikali kuweka wazi ni kiasi gani cha fedha za Programu zilipokelewa pamoja na zile za Serikali zilitumika kwa lengo la kuwapatia maji wananchi, kupitia Tamisemi ili waheshimiwa wapate uelewa zaidi wa fedha hizo na ufuatiliaji wake uwe wazi kwa watendaji.

Mheshimiwa Spika, mfano kwa mwaka wa fedha 2014/15 wadau walichangia jumla ya dola za Marekani 63,813,894.79 na Akaunti ya Mradi ilitoa fedha za utendaji kwa mtiririko ufuatao; Mamlaka za Serikali dola 15,832,602.96; wizara ya maji na umwagiliaji dola 37,341,295.21 na miradi mbali mbali dola 10,957,264.68. Kwa mtiririko huo hasa kwenye miradi mbalimbali ni dhahiri kwa waheshimiwa wabunge au madiwani kuweza kufuatilia fedha hizo kama kweli zimetumika katika miradi ya maji ni vigumu sana. Ugumu huo sio tu upo kwa waheshimiwa wabunge na madiwani pia nyaraka zinaonesha kuwa malipo ya program ya Maendeleo ya sekta ya maji ya

shilingi 342,626,328/- kwa mwaka wa fedha 2014/15 hayakupitia kwenye ukaguzi na hivyo matumizi hayo kughubikwa na mashaka makubwa.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inashindwa kuelewa na hivyo kuomba maelezo inakuwaje, kwa kipindi cha mwisho wa mwaka Halmashauri zinabakia na fedha za miradi ya maji wakati wakandarasi wanakuwa na madai kutokana na kazi ambazo tayari zimefanyika? Je, hii sio kulimbikiza fedha kwa program husika na hivyo kuwa rahisi kutumiwa kwa kazi hiyo hiyo malipo kufanyika mara mbili?

8.0 MIRADI YA MAJI VIJJI KUMI (10)

Mheshimiwa Spika, chini ya programu hiyo ulibuniwa mradi mwingine wa kuvipatia maji vijiji kumi kwa kila wilaya. Mradi huu umetumia fedha nyingi lakini matatizo yake ni kwamba visima vingi vilichimbwa bila ya kuwa maeneo yamefanyiwa upembuzi yakinifu ya kutosha.

Mheshimiwa Spika, mambo mengine yalifanyika “kihuni” kwani visima hivyo vilijengwa na taasisi za kidini au za kijamii lakini Halmashauri inadai vimejengwa na kwa fedha za mradi, na hivyo kupelekea fedha za mradi kuingia mifukoni mwa watendaji.

Mheshimiwa Spika, katika kitabu cha mapendekezo ya Mpango wa Maendeleo wa Taifa kwa mwaka 2016/17 kuhusu miradi ya Maji Vijijini inaonesha kuwa utekelezaji ni kwamba imejengwa miradi mipya ya maji 975 katika vijiji 1,206 kwenye vituo 24,129 katika Halmashauri 148.

Mheshimiwa Spika, kama ambavyo Kambi imeeleza hapo awali kwamba kitendo cha kuweka takwimu kwa ujumla inakuwa ni vigumu kufanya ufuatiliaji. Ni vyema takwimu zikaeleza kwa uwazi kwa kila Halmashauri, kata gani, kijiji gani kati ya hivyo vijiji 1,206 na vituo 24,129 vipo katika kitongoji kipi, kwa mtiririko huo ni dhahiri hata maswali kwa Serikali yatapungua au udanganyifu unaofanyika utapungua kama sio kumalizika kabisa.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inaitaka Serikali kutoa tathmini ya Mradi huo wa kuvipatia maji vijiji 10 kwa kila halmashauri umekwama wapi au umefanikiwa kwa kiwango gani.

9.0 UANZISHWAJI WA WAKALA WA MAJI VIJIJINI

Mheshimiwa Spika, katika Bunge la kumi yaliyotolewa maoni kadhaa ndani ya Bunge lako tukufu kuhusu uanzishwaji wa Wakala ya Maji Vijijini (**Rural Water Agency**) ikiwa na lengo la kuongeza utoaji na usimamiaji wa huduma ya maji kwa wananchi katika maeneo ya Vijijini.

Mheshimiwa Spika, katika mjadala wa suala hili serikali ilikubali kuundwa kwa Wakala huyu kwa ajili ya huduma ya maji kwa mwaka wa fedha 2015/2016.

Mheshimiwa Spika, lengo la kuundwa kwa Wakala huyu lilitokana na kuwa na Wakala sawa na Wakala wa Umeme Vijijini. Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inapenda kuhoji hatua zilizofikiwa na serikali katika kuanzisha Wakala huyu kama ambavyo iliahidi hapa Bungeni.

10.0 MPANGO WA UVUNAJI WA MAJI YA MVUA NCHINI

10.1 Uhifadhi wa Maji Nchini

Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha 2015/2016 nchi yetu imeshuhudia hali ya mvua kubwa katika maeneo mbalimbali katika nchi yetu. Katika hali ya kushangaza pamoja na mvua hizo kunyesha na kusababisha mafuriko na kuharibu miundombinu ya barabara na madaraja bado serikali haijaweka msisitizo na kutoa miongozo kwa mamlaka zake kuhifadhi maji hayo kwa ajili ya matumizi ya baadae.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inaitaka serikali kupitia Wizara hii ya Maji na Umwagiliaji kuweka mkakati wa uhifadhi wa maji ambayo yameendelea kupotea na hivyo wakati wa ukame kuleta tatizo kubwa la maji.

Mheshimiwa Spika, pamoja na mvua hizo maji yote huachwa na kutiririka kuelekea kwenye Maziwa na Bahari, ili hali wananchi mara baada ya mvua kumalizika wanarudi kwenye tatizo kubwa la ukosefu wa maji kutokana na kukosekana kwa mpango madhubuti wa serikali wa kuvuna Maji ya mvua kwa ajili ya matumizi.

Mheshimiwa Spika, ukisoma Randama ya Wizara ya Maji katika eneo la utafutaji wa vyanzo vya maji inasema kuwa 'jumla ya vyanzo 70 juu ya ardhi vilitambuliwa katika bonde la ziwa Rukwa na maeneo 162 yalifanyiwa utafiti wa maji chini ya ardhi katika mabonde 8. Hii maana yake ni kuwa serikali inaendeleza mbinu zile zile za miaka yote katika

kukabiliana na tatizo la maji nchini kwa kuamini kuwa vyanzo vya maji ni ama mabonde, mabwawa na visima bila kutilia maanani uvunaji wa maji ya Mvua.

Mheshimiwa Spika, ni rai ya Kambi Rasmi ya Upinzani pia kuitaka serikali kuziagiza pia Halmashauri zote nchini kuwa na miradi ya kuhifadhi maji kuliko kuendelea kuharibu vyanzo vya maji vilivyopo kwa sasa. Dhana ya kuhifadhi maji inaenda sambasamba na kuzihimiza Halmashauri kuwa na miradi ya kilimo cha umwagiliaji kwa kutumia maji haya yaliyohifadhiwa.

Mheshimiwa Spika, ni ajabu sana hata ofisi za serikali hazina mfumo wa kuvuna maji kipindi cha mvua kwa nia ya kuokoa gharama kubwa ya kulipia maji katika majengo ya serikali, ofisi na taasisi mbalimbali yakiwemo mashule. Inashangaza sana kuona nchi hii ina maeneo yenye msimu mmoja wa mvua (unimodal) au misimu miwili (bimodal) lakini maji yote haya yamekuwa yakipoteya bure.

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa taarifa ya Utekelezaji wa Kazi za Idara ya Rasilimali za Maji na Mabonde ya Maji nchini ya mwezi Machi 2016, inaonyesha kuwa Tanzania inapata wastani wa mvua kiasi cha milimita 250-2,000 kwa mwaka. Maeneo ya uwanda wa juu hupokea hadi milimita 1,400 mpaka 2000.

Mheshimiwa Spika, nchi ya Rwanda imefanikiwa sana katika mpango wa kuvuna maji. Mpango huo umepunguza adha ya maji na magonjwa yanayosababishwa na ukosefu wa maji safi na salama. Serikali ya Rwanda ilitunga Sheria ya Uvunaji Maji ya Mvua ambapo kila familia inalazimika

kutengeneza mtaro wa kuzuia maji kuzagaa kwenda kwa majirani au barabarani. Pamoja na hilo wametengeneza mabwawa ya kuhifadhi maji nyakati za mvua. Rwanda imesukuma uwajibikaji wa wananchi na serikali katika suala la kuvuna maji ya mvua.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inaitaka serikali kueleza mpango wake katika kuokoa maji yanayotokana na mvua ili kupunguza au kumaliza kabisa tatizo la upatikanaji wa maji safi na salama. Vilevile, serikali ituambie ina mpango gani kuhakikisha inashirikiana na wadau mbalimbali ili kuwasaidia wananchi kujenga nyumba za bati ambazo kimsingi zitasaidia kuwezesha uvunaji wa maji hasa maeneo ya vijijini.

11.0 USIMAMIZI WA MAJI TAKA MIJINI

Mheshimiwa Spika, tatizo la usimamizi wa Maji taka katika miji yetu ni tatizo kubwa sana ambalo kutokana na kutokuratibiwa vizuri kuna sababisha Serikali kuingia gharama kubwa sana za kununua madawa ya kuzuia magonjwa ya milipuko.

Mheshimiwa Spika, jiji la Dar es Salaam ndio jiji kubwa na kuu hapa nchini, hadhi na heshima ya Tanzania ina mizizi yake katika jiji hilo ambapo shughuli kubwa za kiuchumi, kisiasa na kijamii katika nchi yetu zina maoteo yake katika jiji la Dar es Salaam.

Mheshimiwa Spika, ni ukweli usioplingika kwamba hali ya usafi katika Jiji hili si nzuri sana lakini kinachosikitisha zaidi ni hali ya huduma za maji taka jijini. Mheshimiwa Spika,

pamoja na majengo mazuri ya kuvutia yanayoendelea kujengwa kila siku katika jiji la Dar es Salaam. Lakini bado Jiji letu halivutii kutokana na uchafu wa maji taka ambao unasambaa katika maeneno mbalimbali ya katika kati ya jiji hili ni kawaida kukuta chembe za maji taka zilizofurika zikimwaga maji barabarani.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inaona uchafu huu ni fedheha kubwa kwa Serikali na nchi kwa ujumla hivyo tunamtaka Waziri husika kuchukua hatua stahiki dhidi ya suala hili ambalo ni la aibu na linaziweka Afya za wakazi wa Jiji kuwa hatarini. Kambi Rasmi ya Upinzani pia inaitaka DAWASCO kujithamini na kujipima na kuona kama bado ina uhalali wa kuendelea kupewa dhamana ya kuendesha Sekta hii muhimu ikiwa inashindwa kwa kiwango hiki.

Mheshimiwa Spika, maji taka yanayoendelea kumwagwa katika mabwawa yaliyotengenezwa rasmi katika maeneo mbalimbali katika miji bila ya kuwekewa dawa maalum ya kuzuia wadudu wanaoleta magonjwa ya milipuko. Ni ukweli kabisa kwamba mabwawa haya ambayo wakati yanatengenezwa yaliwekwa mbali na makazi ya watu kwa ajili ya usalama wa afya zao, kutokana na kukua na kuongezeka kwa idadi ya watu katika miji, mabwawa hayo kwa sasa yamekuwa katikati ya makazi ya watu.

Mheshimiwa Spika, mabwawa mengine yamepitisha uwezo wake wa kuchukua maji na sasa yanatiririsha maji machafu katika makazi ya watu, jambo linalopelekea magonjwa ya milipuko ya kila wakati. Hii pia inachangiwa kwa kiasi

kikubwa kwa kuwa mabwawa hayo hayawekewi madawa (hayawi- **treated**).

Mheshimiwa Spika, taarifa ya DAWASA inasema kuwa kutokana na uwekezaji mdogo wa huduma ya majitaka kwa Mkoa wa Dar es Salaam inakadiriwa kuwa ni asilimia 10 tu ya wakazi wa jiji ndio waliounganishwa kwenye mabomba ya kukusanya majitaka, na majitaka haya yanaelekezwa moja kwa moja baharini bila ya kuwekewa dawa, na matokeo yake fukwe zetu zinatoa harufu kali na chafu. Na asilimia 70 ya wakazi wanatumia huduma ya vyoo vya shimo, na asilimia 20 wanatumia matenki ya maji machafu.

Aidha, ujenzi wa vyoo hivyo kwa maeneo mengine vyoo hivyo vya mashimo vinakuwa ni vya kina kifupi kiasi kwamba vinaingiliana na visima vya maji yanayotumiwa majumbani na wananchi, jambo ambalo linapelekea magonjwa.

Mheshimiwa Spika, sambamba na asilimia 20, asilimia 70 kwa kiwango kikubwa katika msimu wa mvua unapofika wahusika ufungulia matenki ya maji machafu kuingia kwenye mikondo ya maji ya mvua na hivyo kuufanya uchafu huo kuenea katika mitaa yetu na hivyo kuwa chanzo kikuu cha magonjwa ya milipuko. Ni wakati mwafaka sasa Serikali kuhakikisha inaweka utaratibu wa kudumu wa kuzuia hali hii.

12.0 USAMBAZAJI WA HUDUMA ZA MAJI KWENYE WILAYA NA MIJI MIDOGO

Mheshimiwa Spika, Miradi mingi ya maji katika Wilaya na Miji midogo imekuwa ikisuasua sana. Katika Mpango wa miaka mitano wa maendeleo 2011-2012 hadi 2015/16 unaeleza kuwa mpango wa usambazaji huduma ya maji umeongezeka kutoka asilima 53 mwaka 2010 mpaka 57 mwaka 2015.

Mheshimiwa Spika, Inashangaza sana kuona ndani ya miaka mitano kuwa usambazaji wa huduma za maji unatekelezwa kwa chini ya asilimia 1 kila mwaka. Kwa mantiki hiyo itatulazimu miaka 43 kuhakikisha kuwa huduma za maji kwenye wilaya na miji midogo inakamilika.

Mheshimiwa Spika, miradi mingi ya usambazaji maji katika maeneo ya wilaya na miji midogo imekuwa sio ya kuridhisha kabisa ndio maana hata kasi ya ukuaji wake imekuwa sio nzuri kwa kuwa vyombo vya watumiaji maji ni vichache na vina udhaifu mkubwa wa kiuongozi. Bajeti zinazotengwa kwenye miradi hii ya maji bado ni kidogo sana ukilinganisha na mahitaji. Inapotokea dharura kama kuharibika kwa pampu au mabomba kupasuka unakuta hakuna bajeti ya kufanya matengenezo hivyo wananchi wetu wanataabika sana.

Mheshimiwa Spika, tabia ya serikali kuanzisha misururu ya miradi ya maji katika wilaya na miji midogo ambayo kimsingi haikamiliki imepitwa na wakati na inaturudisha kwenye ujima. Ni vyema tukawa na miradi michache itkayokamilika kwa wakati, inayoendana na teknolojia bora

ili kuhakikisha kuwa miradi hiyo inakamilika na inazingatia ubora.

Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani inaitaka serikali kuhakikisha inakamilisha miradi yote iliyoanza kutengenezwa, kufanya ukarabati wa visima, mabwawa, mabomba na miundo mbinu mingine katika wilaya na miji hii midogo. Serikali ituambie ina mpango gani wa kuhakikisha inawekeza zaidi katika miradi ya usambazaji maji kwenye wilaya na miji ambapo kimsingi miji mingi na wilaya ina changamoto ya ongezeko kubwa la watu na hivyo miundo mbinu iliyopo haikidhi haja.

Mheshimiwa Spika, Mradi wa maji kutoka chanzo cha mto Kiburubutu kwenda Mji wa Ifakara ulioanzishwa mwaka 1987 chini ya Kanali Mwisongwe na baadae Jaji Edward Mwesumo uliokuwa ugharimu jumla ya shilingi milioni 90. Kwa sasa gharama za mradi huo zimepanda hadi kufikia jumla ya shilingi bilioni 8, nah ii imetokana na kusuasua kwa utekelezaji wake. Kambi Rasmi ya Upinzani inataka kujua ni lini mradi huo utaanza kutekelezwa?

12.1.Mradi wa Maji Tunduma na Kilwa Masoko awamu ya kwanza

Mheshimiwa Spika, ni ukweli kabisa kuwa maeneo mengi ya wilaya zetu hayana maji safi na salama kwa ajili ya matumizi ya majumbani. Kwa kutambua hilo wahisani mbalimbali wamekuwa wakijitokeza kushirikiana na Serikali katika kutatua tatizo hilo la upatikanaji wa maji safi na salama.

Mheshimiwa Spika, Wizara ya Maji na Umwagiliaji (Serikali) baada ya kufanya utafiti wake kwa miji ya Tunduma na Kilwa Masoko na kupelekea kutafuta fedha toka taasisi za fedha za nje na ilifanikiwa kwa hilo. Lakini cha kushangaza ni kuwa Wizara ya fedha ambayo ndiyo yenye jukumu la kusaini mikataba yote ya fedha kutoka nje kwa miradi yote itakayotekelezwa hapa nchini imeshindwa kusaini mkataba na Belfius Bank & Insurance ya Ubelgiji wenye thamani ya EURO 50 Milioni kwa ajili ya wananchi wa Miji ya Tunduma na Kilwa Masoko kupatiwa maji safi na salama.

Kambi Rasmi ya Upinzani inaitaka Serikali kulieleza Bunge ni kwanini hadi sasa Serikali imekataa kusaini Mkataba huo ili Mradi huo uanze kutekelezwa?

13.0 RASILIMALI ZA MAJI NA BODI ZA MAJI

Mheshimiwa Spika, Idara ya Rasilimali za Maji ni moja kati ya Idara Kuu nne za Wizara ya Maji na Umwagiliaji, Sera ya maji inatoa mwongozo wa kufuata dhana ya usimamizi na uendelezaji shirikishi wa Rasilimali za Maji na Sheria ya Usimamizi wa Rasilimali za maji imeelekeza Bodi za Maji za Mabonde nchini kutayarisha Mipango shirikishi ya Usimamizi na Uendelezaji Rasilimali za Maji.

Mheshimiwa Spika, kutokana na uwepo wa rasilimali nyingi za maji ambazo zinaonekana kwa kupitia mabonde ya mito ambayo yametapakaa nchi nzima, Serikali kupitia sheria ya Bunge ya mwaka 1974 kifungu cha 42, iliyofanyiwa marejeo mwaka 1981, mwaka 1989, Waziri mwenye dhamana

alitangaza uanzishwaji wa mabonde Tisa ya Maji kwa madhumuni ya kuleta usimamizi bora wa rasilimali za maji.

14.0 SEKTA YA UMWAGILIAJI

14.1 Skimu za Umwagiliaji

Mheshimiwa Spika, Serikali bado haijatenga fedha za kutosha ili kujenga skimu za umwagiliaji na hivyo kuwawezesha wakulima wa Tanzania katoka katika kilimo cha kutegemea mvua zinazoathirika na mabadiliko ya tabianchi wakati tuna mito isiyokauka kwa mwaka mzima. Mfano mzuri ni kwenye Mkoa wa Morogoro ambao ulikwishabatizwa kuwa ni ghala la taifa, hasa Wilaya ya Kilombero, kuna skimu sita za umwagiliaji ambazo ni; Ziginali, Kiberege, Mkula, Msolwa, Njage na Kisawasawa.

Mheshimiwa Spika, Skimu ya Msolwa inapaswa kutoa huduma kwa ekari 20,000 ila kwa sasa inatoa huduma kwa ekari 6000 pekee. Skimu ya Mkula kuna ugomvi mkubwa kati ya wakulima na wafugaji. Hali hii inazorotesha kasi ya uzalishaji na ukuaji wa uchumi. Ni muhimu sana Serikali kuhamasisha Sekta binafsi kujikita katika ujenzi wa Skimu za Umwagiliaji ili kilimo kiwe na tija na cha kibiashara

Mheshimiwa Spika, ni wazi kuwa sekta hii haijapewa kipaumbele katika nchi yetu. Hii inatokana taarifa za takribani kila mwaka ambazo zinaonesha kuwa Mikoa kadhaa inakumbwa na njaa wakati kama nchi tunayo Mabonde makubwa yenye rutuba ambayo yakitumika vuzuri tunaweza kulisha Mikoa yote ya nchi. Mfano bonde la Kilombero likitumika vizuri linaweza kulisha nchi jirani

karibu zote zilizotuzunguka, Bonde hili lina ukubwa wa Kilomita za Mraba 14,918, lakini eneo linalotumika kwa kilimo ni kilomita za mraba 4,458.98 tu.

Mheshimiwa Spika, Pamoja na kuwa na mabonde haya, kwa sasa mengi ya mamlaka ya Mabonde haya yamekuwa makuadi wa wawekezaji wenye kumiliki mashamba makubwa na ambayo penfine hayazalishi mazao ambayo ni kwa ajili ya chakula.

Mheshimiwa Spika, ni vema pia Mabonde haya yakabadili sera na utendaji wake kuhakikisha kuwa yanashirikiana na Halmashauri zilizopo karibu na Mabonde haya ili kuzisaidia Halmashauri hizo kutekeleza mikakati yake ya kuleta Maendeleo.

Mheshimiwa Spika, zipo Halmashauri za serikali za Mitaa ambazo zina mikakati ya kuhifadhi Maji kwa ajili ya kuendeleza kilimo, lakini pia vyanzo vya maji hayo vipo katika mamlaka za Mabonde. Baadhi ya miradi hii pamoja na kuwa kilimo cha kisasa cha chakula bali pia miradi ya chakula na mboga kwa ajili ya kusafirisha kwenda nje.

Mheshimiwa Spika, pamoja na nia njema ya kuhifadhi Mabonde haya kwa ajili ya kutunza vyanzo vya maji na mazingira ni vema baadhi ya maeneo katika mabonde haya yakatumika kimkakati kwa ajili ya shughuli za kiuchumi ambazo. Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inaitaka serikali kuja na mkakati kwa ajili ya kutumia vema mabonde haya kwa ajili ya shughuli za kiuchumi.

15.0 MAMLAKA YA KUENDELEZA BONDE LA RUFJI-RUBADA

Mheshimiwa Spika, mamlaka ya uendelezaji wa Bonde la Mto Rufiji (RUBADA) ilianzishwa rasmi kwa sheria ya Bunge Na.5 ya mwaka 1975, eneo linalosimamiwa na mamlaka hii lina ukubwa wa kilomita za mraba 177,000. Eneo hili linajumuisha mikao ya Pwani, Morogoro, Iringa, Njombe, Mbeya na Sehemu za Dodoma, Singida, Ruvuma na Lindi.

Mheshimiwa Spika, japokuwa eneo kubwa la utendaji la mamlaka hii liko mikoa ya Pwani Morogoro na Njombe lakini makao makuu ya Mamlaka yako Ubungo- Dar es Salaam. Hili nalo ni sehemu ya kuzidisha ukiritimba, japokuwa kuna vituo vingine vya Mkongo na Ikwiriri vyote vipo Rufiji.

Mheshimiwa Spika, Mkataba ulioingiwa kati ya Serikali kupitia RUBADA na kampuni ya Kilombero Plantations Limited (KPL) ambapo kabla ya mkataba huo RUBADA ilikuwa na mbia mwingine wa kikorea akiitwa KOTAKO ambaye alikuwa na majengo, mashine za uzalishaji, matrekta, magari na mashamba ya mngeta. Lakini kwa sasa baada ya KOTAKO kuondoka maana yake ni kuwa RUBADA ndiye aliyekuwa mmiliki na kwa sasa RUBADA anamiliki hisa 5% na KPL wanamiliki hisa 95% nao hawakuwekeza chochote zaidi ya kukuta kila kitu **site** na kuanza kuuza na kukodisha mashine na mashamba kwa wakulima.

Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni, inaona kuwa sasa ni muda muafaka wa kuiangalia na kuipitia upya mikataba yote iliyokuwa imeingiwa na serikali na wawekezaji na

kuona kama kweli ina maslahi kwa nchi au iliangalia zaidi maslahi binafsi kutokana na kugubikwa na Ufisadi.

Mheshimiwa Spika, Mamlaka hii sasa imebadili hata lengo la kuanzishwa kwake. Badala kuliendeleza Bonde la Rufiji, Rubada sasa hivi wamekuwa sehemu ya waharibifu kubwa wa Bonde hili.

Mheshimiwa Spika, kuna hoja ya kujiuliza maswali mengi kuhusu mamlaka hii kikubwa zaidi ni Ongezeko la Mifugo (Ng'ombe) ambapo wafugaji hupewa vibali na Rubada kuingiza mifugo yao ndani ya bonde hili. Taarifa za Rubada ni kwamba, Bonde hili hivi sasa lina Ng'ombe 50,000 jambo ambalo si sahihi, Bonde hili hivi sasa lina ng'ombe wapatao 200,000 ambao kimsingi ni wengi na wanasababisha uharibifu mkubwa wa uoto wa asili ndani ya Bonde pamoja na kukauka kwa maji katika mabwawa kadhaa yaliyopo ndani ya Bonde.

Mheshimiwa Spika, Mamlaka hii imekuwa watendaji ambao kutokana na kutokuwepo kwa ufuatiliaji wa Serikali wamekuwa wakifanya mambo kinyume na taratibu na hivyo kupelekea Mamlaka kutokuwa na uwezo kiuchumi japokuwa inamiliki rasilimali nyingi sana, kiasi kwamba inauwezo mkubwa wa kuwa mchangiaji mkubwa katika pato la taifa.

Mheshimiwa Spika, Serikali ilikuwa na wazo zuri la kuanzisha Mamlaka hii ambayo kimsingi kama ingetekeleza wajibu wake ipasavyo, ingechangia kwa kiasi kikubwa kukuza Sekta ya Kilimo cha Umwagiliaji nchini. Mheshimiwa Spika

Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inasikitishwa kwa namna Mamlaka hii inavyofanya kazi kwa kujikongoja.

Hivyo basi, Mheshimiwa Spika, Kambi Rasmi ya Upinzani Bungeni inashauri Serikali kuipima Bodi ya Rubada na kuona kama kuna Hoja ya kuendelea kuwepo au kuivunja na kuteua Bodi mpya, ambayo inaweza kujikita katika dhumuni la kuanzishwa kwake badala ya kujihusisha na shughuli ambazo kimsingi hazima mahusiano ya moja kwa moja na lengo la kuwapo kwake.

Mheshimiwa Spika, baada ya kusema hayo kwa niaba ya Kambi Rasmi ya Upinzani, naomba kuwasilisha.

.....

Hamidu Hassan Bobali (Mb)
Msemaji Mkuu wa Kambi Rasmi ya Upinzani-
Wizara ya Maji na Umwagiliaji
28.05.2016